

KLIMAAT EN BIODIVERSITEIT GEDURFDE VISIE EN GEDREVEN INZET NODIG

ZIJN WE ER KLAAR VOOR?

Als je doorheen het landschap in Oost-Brabant fietst, kan je op vele plaatsen zien hoe de lokale Natuurpunt-werking het verschil maakt. Je kan haast niet naast het bijna aangeregen snoer van grotere en kleinere natuurgebieden kijken dat enkel tot stand kon komen dankzij vasthoudende en koppige doorzetters die perceel per perceel wisten te verwerven en uit te bouwen tot natuurgebied. Het is de combinatie van gedurfde visie en gedreven inzet die dit mogelijk maakte. De voorbeelden zijn legio.

Waar je gaat langs Vlaamse (Oost-Brabantse) wegen, kom je Natuurpunt tegen

In dit nummer gaat de aandacht o.a. naar Natuurpunt Kampenhout dat door niet-aflatende inspanning binnen de verstedelijkte zone van de Vlaamse Ruit een bijna aaneengesloten keten van natuurgebieden kon uitbouwen met Hellebos, Steentjesbos, Torfbroek, Weisseterbos en Vogelzang, en elke dag nog nieuwe realisaties uit de hoed tovert om deze gebieden met elkaar te verbinden tot een robuust geheel. Een geheel dat trouwens op zijn beurt deel uitmaakt van de Groene Vallei.

Eenzelfde verhaal voor de Demervallei. Met grote inspanningen van Natuurpunt-vrijwilligers, sympathisanten en sommige overheden kon de afgelopen decennia een netwerk van beheerde natuurpercelen uitgebouwd worden van Diest tot Werchter.

Gelijkaardig verhaal voor de Hagelandse Vallei en het Hagelands Bos waar inmiddels meer dan 1000 ha in beheer is bij Agentschap

Natuur en Bos en Natuurpunt. Het Hagelands Bos zullen we in het eerstvolgend nummer in de kijker zetten n.a.v. de Walk for Nature van 26 april van volgend jaar.

De Getevallei, nog zo'n voorbeeld. In deze tot voor kort 'vergeten' vallei is inmiddels mede onder impuls van gedreven Natuurpunt-vrijwilligers circa 1000 ha natuurgebied van Hoegaarden tot Geetbets op de kaart gezet en wordt er gewerkt aan de waterconservatie en vernatting in de vallei. Tot het stroombekken van de Gete behoren ook de Hoegaardse Valleien, en in Landen de Beemden.

In de Dijle- en Leibeekvallei ten noorden van Leuven zijn er Natuur. gebieden in uitbouw van Wijgmaal over Haacht, Boortmeerbeek tot de provinciegrens met Antwerpen, en verder door.

Op al deze plaatsen behoort de intensivering van het aankoopbeleid tot de mogelijkheden. De kansen zijn legio. Maar daarvoor hebben we naast de aankoopsubsidie ook nood aan giften om de restfinanciering voor de projecten te delgen. Daarom ook deze oproep voor fondsenwerving in dit tijdschrift.

Nature-based solutions

(op natuur gebaseerde oplossingen)

Binnenkort vieren we 50 jaar Natuurpunt Oost-Brabant, Regionale Vereniging Natuur en Landschap. Reden om even terug te kijken, maar evenzeer om vooruit te kijken en in te spelen op nieuwe kansen, nieuwe ontwikkelingen, nieuwe uitdagingen. Onze

campagne en publicatie 'Robuuste valleien voor klimaatbuffering en versterking biodiversiteit' heeft in dit verband alleszins bakens verzet. Het is kwestie om nu elke dag opnieuw te proberen dit te vertalen naar de concrete uitvoering op het terrein. De klimaatverandering, de nood aan waterconservatie om de verdroging tegen te gaan en aan versterking van de biodiversiteit maken die opdracht steeds dringender en dwingender.

'Natuur'lijke klimaatoplossingen kunnen immers zorgen voor meer dan een derde van wat nodig is om tegen 2030 de opwarming onder 2 graden Celsius te houden. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor het behoud en herstel van moerassen, veengebieden, natuurlijke graslanden en bossen. Veengebieden bestaan uit dikke lagen dood plantenmateriaal, die onder de waterspiegel bewaard blijven. Doordat er geen zuurstof aan kan, breekt dit materiaal niet af en wordt het als veen behouden inclusief de koolstofopslag. De veengebieden beslaan minder dan 3% van de aardoppervlakte maar bevatten meer dan 500 miljard ton koolstof, evenveel als alle bossen samen. Bij drooglegging of ontwatering of ontginning voor landbouw gebeurt er snel een omzetting en komt een ware koolstofbom vrij. Ook de permanente graslanden zijn belangrijk voor de koolstofopslag. Daarom moeten we meer dan ooit opkomen voor het behoud van deze graslanden en niet meegaan in ruimtelijke of inrichtingsplannen die toelaten dat nog maar één permanent valleigrasland extra gescheurd wordt. Vernatting in de valleien moet vanuit dit oogpunt heel ernstig genomen worden.

Terecht wordt bij de klimaatdiscussie veel aandacht besteed aan bos en bosuitbreiding. Bij onze jubileumviering 50 jaar Natuurpunt Oost-Brabant, Regionale Vereniging Natuur en Landschap, zullen we dan ook sterk inzetten op bosuitbreiding en de groenblauwe dooradering van het landschap. Ook in dit nummer van het tijdschrift staan deze thema's centraal.

Is de trendbreuk ingezet?

Terzelfdertijd doen zich ontwikkelingen voor die een mens triestig stemmen. In de zomer brandde het Amazonewoud. De branden zijn o.a. aangestoken om plaats vrij te maken voor de teelt van soja die de intensieve veeteelt hier bij ons gebruikt.

Anderzijds schuift de nieuwe Europese Commissie met Ursula Von der Leyen en Frans Timmermans het perspectief van een Green Deal naar voren die een trendbreuk betekent voor het Europese beleid en die ook kritische experts hoopvol stemt. Nu komt het erop aan deze de beloften daadwerkelijk om te zetten in engagementen en realisaties.

De Waalse regering opteert in haar regeerverklaring voor de realisatie van 4000 km nieuwe hagen en elk jaar 1000 ha bijkomend natuurreservaat. Ondertussen zien we in Wallonië dat de klassieke akkerbouw zich snel en alleszins sneller dan in Vlaanderen aan het omvormen is tot biologische teelt en versterking van de korte keten.

Gelukkig is in het Vlaams regeerakkoord expliciet gekozen om de praktijk te doorbreken dat natuur overal zonevremd is behalve in de (zeer beperkte) zoekzones van de Europese Habitatgebieden. Zelfs in de planologisch bestemde natuurgebieden en zeker in het ecologisch waardevol agrarisch gebied was natuur niet afdoend beschermd want gelegen buiten die zoekzones. Het is duidelijk dat het regeerakkoord dit terugschroeft en dat natuur terug zijn rechten krijgt, ook buiten de Europese Habitatgebieden. Er is bovendien gekozen om elk jaar 4000 ha natuurgebied extra onder de strenge bepalingen van de natuurbeheerplannen (voornamelijk type 4 en type 3 beheerplannen) te plaatsen. De keuze voor 10 000 ha bijkomend bos in Vlaanderen is concreet gemaakt door een harde taakstelling: jaarlijks 800 ha nieuw bos realiseren waar nu nog geen bos ligt.

Voor de betonstop, de vrijwaring van de open ruimte en een effectief klimaatbeleid zal Vlaanderen daarentegen meer dan een tandje moeten bijsteken. Gelukkig heeft het grondwettelijk hof in een recent arrest de bestemming 'Landschappelijk Waardevol Gebied' terug in ere hersteld. Het Arrest van de Raad State in 2010 m.b.t. de stal van Meldert (Hoegaarden) blijft dus als precedent gelden, nl. dat je in landschappelijk waardevol agrarisch gebied niet zomaar nieuwe stallen en andere constructies mag optrekken. Tussen haakjes: dit arrest kwam tot stand op grond van een procedure ingespannen door Natuurpunt Oost-Brabant. Ook daar zijn bakens verzet.

Hugo Abts
voorzitter Natuurpunt Oost-Brabant

50 jaar Natuurpunt Oost-Brabant

Oproep aan alle actieve en oud-vrijwilligers van Natuurpunt Oost-Brabant

Ruim je zolder op en bezorg ons je archief

In het kader van het 50-jarig bestaan (2021) van Natuurpunt Oost-Brabant, voorheen Regionale Vereniging Natuur en Landschap, proberen we zoveel mogelijk documentatie te verzamelen van onze geschiedenis.

Wie nog verslagen van vergaderingen, documenten, briefwisseling, posters, folders, krantenknipsels over acties of ander interessant materiaal thuis liggen heeft en dit wil afstaan aan de vereniging om te archiveren, neem contact op met Pieter Abts, 0477 50 77 13, pieter.abts@natuurpunt.be